

dela sate degenerază, bólele se 'nmulțesc și numărul morților e mai mare decât al nașcerilor. El nu cunoșce regulele elementare ale igienei.

Nu cred c'ar putea cine-va isbuti să-l facă pe Român a se nutri altfel. El, care are să plătescă birul, duce paserile în târg și le vinde spre a face bani pentru bir. Într'o di de rënd nu ți-ar tăia o găină să șcie c'ar muri de dorul ei; „lasă găina să oue și-om face papă (scrob)” așa spune femeia bărbatului. Și-apoi ea are dreptul a porunci, că-cî ea a crescut-o.

De băutura numai preoții îl pot feri. Ținând predice în biserică, pot arêta ce rău aduce băutura. Dar durere, cei din Româna se chefuesc cu sătenii; cei din Bucovina știu numai să-i jumulescă, singurî cei din Transilvania mai înțeleg la ce sunt chiamați¹⁾. — În călătoriile mele pe la

¹⁾ Lăsăm autorului responsabilitatea acestor observări și a altora, care urmază. *Red.*

țără vorbiam de multe ori cu sătenii, că băutura le strică și le spuneam cum pun ovreii în rachiū pētră acră și tutun ca să le ardă gâtlejul. Ei mă ascultaū cu ochii holbați și-mi diceau când mă opriam: „Să fiă drept d-nule”. — „Da”, le răspundeam și căutam a le arêta cât mai clar, ca să mă pricēpă, de ce-î arde rachiul în gâtlej. — Atuncia ei îmi spuneau: „Apoi decă n'avem mai bun, ce să facem.” — După acestea nu mai aveam ce dice. Bine-ar fi ca'n tot satul român să se 'nfințeze câte-o societate, care să aibă a priveghia, ca țeranii să se lase de băutura. Preotul să întrevină parte cu sfaturi, parte cu eschiderea rușinosă din biserică a celor ce s'au asemēnat cu dobitocele. Pericolul este atât de mare, încât ar trebui mijloce extreme pentru a împedeca pe țeranul român de a cădea în enervare și sērăcie prin pasiunea cea mare pentru alcool. Din acēstă patimă rezultă imoralitatea, care periclitēză baza statului.

(Va urma.)

O. Dlujanschi.

Românca din Carpați.

(La ilustr. de pe pag. 13.)

În visuri de aur, în nopți inspirate,
Vedut-a poetul un chip încântat:
O frunte senină, sprâncene arcate,
O gură divină, un ochiū înfocat;

Ființă lucindă în plină juneță,
Cu farmec de ânger, cu foc infernal,
În suflet deșteptă bizara-i frumseță
De simțuri beție, transport ideal;

Amestec artistic de-ardēndă pasiune,
De suavă blândeță, de tainic dor,
De-a Sudului flacări, din Ost moliciune,
Din Nord poesiă, din suflet amor.

Dar visu-i aveau ... poetul tresare,
Că-cî ochiul-i molatec privind spre-ai sēi frați,
În munții romantici, la Ostulū zare,
El vede Românca: un vis din Carpați...!

Don Asturio.

Viēta pentru viēta.

Scene din viēta teatrală.

După Sacher-Masoch.

Dómna Lewandosca era podóba teatrului polonez din L. și tot-deodată cea dintăiū frumseță a aceluī oraș atât de bogat în femei răpitoare de tot soiul. Nicî una dintre grațioșele Poloneze subțirele, nicî una dintre voluptuoșele Evreice cu ochi de flacări, n'ar fi putut să-i dispute mērul, premiul celei mai frumoșe. Deși era de 25 de ani, ea juca pe prima eroină în societatea teatrală. Esteriorul ei, că totă ființa și talentul ei, îi indicaū acel cerc de activitate, că-cî ea era creată pentru a âmbra în vēmētul elin, sēu în haina domnescă bordată cu hermelin. Înaltă, inzestrată de natură cu forme sublime, cu un frumos și nobil cap, dómna Lewandosca era în tóte privințele o adevērată Poloneză. Ea era cunoscută ca patriotă înfocată, ca partisană entusiastă a libertății politice, ca femeia mândră și energică și ca amazonă îndrăsnēță. Nu era alta, care să ședă în șea ațat de sublim, să sară peste piedeci cu atâta curagiū, să împartă cu atâta putere valurile cu albele ei brațe, nicî una cu conducea cu atâta grația o păreche de cai sēlbatici, nicî nu nimeria cu pistolul cu o siguranță atât de teribilă.

Era tómnă. În simpla dar plăcută vilă a artistei sērbătorite se adunase o mică societate alēsă, un renumit poet polonez, un tînēr pictor cu talent, un aristocrat spiritual, un medic tot atât de cunoscut prin arta sa ca și prin spiritul sēu, doui actori și tot atâtea actrițe. O mică țintă fu înțepenită de un mēr și cei de față începură a

pușca în ea unul după altul cu o păreche de mici pistóle, care sēmēnaū a nișce jucării, dar băteaū fórtē bine. Într'aceea se comentaū tóte ceșțiunile politice și literare ale țilei. Dómna Lewandosca slobođia fulgerele spiritului cu aceeși siguranță ca glónțele pistolului. Toți se vedură la urmă învinși de spiritul ei. Și numai în sumeția învingerii spirituale mai apucă ea arma ucigătoare, care da un farmec deosebit delicatei sale mănșite de femeia, și începu să rupă unul după altul merișorele rumene din vērful înverdit al pomului.

Cavalerul, un călăreț și vênător cunoscut, care luase parte activă la două insurecțiunii poloneze, o privi cât-va timp cu o admirare mută.

— „Mî-ar face o plăcere deosebită, dómna mea,” dice el în sfērșit, „decă ai voi să lovești inima din acest as, pe care-l voiū ținea eu în mână.” El scóse cartea.

Dómna Lewandosca increți fruntea.

— „Nu-mî place să mă joc cu lucruri serióse,” dice ea.

— „Dar decă mă faci fericit prin îndeplinirea dorinței mele.”

— „Nu, nu, n'oi voiū face.”

Astfel lucrul era terminat pentru astă-dată. Sosi ojina. Societatea o luă sub un mare umbrar și-și petrecu fórtē bine, până când sórele apusese și un vânt rece suflă peste suprafața întinsă. Medicul propuse să părăsēcă grădina, dar propunerea lui fu respinsă cu majoritate de voturi și avu

Româncea din Carpați. (Pag. 12.)